

Seminaari 13.2.2017

Valinnanvapaus osallisuuden vahvistajana:

Avain kansalaisuuteen-henkilökohtainen budjetointi -hankkeen eteneminen

Sirkka Rousu, projektipäällikkö

Henkilökohtainen budjetointi

Avain kansalaisuuteen

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Avain kansalaisuuteen: henkilökohtaisen budjetointimallin avulla osallisuutta, itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta - kehittämishanke 1.6.2016 - 31.5.2019

- Hankkeen valmistelu käynnistynyt jo kesällä 2012
- Hanke kehittää ja pilotoi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmään soveltuvaa henkilökohtaiseen budjetointiin (HB) perustuvaa palvelujen järjestämisen toimintamallia.
- Malli vahvistaa asiakaslähtöistä ja osallistavaa työskentelykulttuuria, jossa asiakas on valtautettu asiantuntija myös palvelujen kehittämisessä. Malli tukee asiakkaan oman elämänpolun, osallisuuden ja sosiaalisen kansalaisuuden rakentumista.

Avain kansalaisuuteen: henkilökohtaisen budjetointimallin avulla osallisuutta, itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta - kehittämishanke 1.6.2016 - 31.5.2019

- Toimintamalli on uusi Suomessa. Muutamia kokeiluja ollut.
- 21.12.2017 Sipilän hallitus julkisti sote-uudistuksen valinnanvapaus-lakiehdotuksen:
 - asiakas voisi tulevaisuudessa valita HB:n palvelujensa järjestämistavaksi
 - lakiehdotus nyt lausunnolla, kesään mennessä eduskunnan päätös, voimaan 2019.
- Monissa maissa asiakkailla on ollut mahdollisuus jo vuosien ajan valita HB-malli sosiaali- ja terveyspalvelujensa järjestämiseksi.

Hanketta ohjaa uteliaisuus ja ennakkoluulottomuus

- **Mitä siitä seuraa**, kun asiakas HB-toimintamallin mukaisesti itse valitsee miten ja mihin palveluihin hän käyttää asiakassuunnitelmaan budjetoidut resurssit – sovitun asiakassuunnitelman rajoissa?
- **Millaisia vaikutuksia** tällä on nähtävissä asiakkaan hyvinvointiin, toimintakykyyn ja osallisuuteen sekä toisaalta palveluihin, työkäytäntöihin ja kustannuksiin verrattuna tavanomaiseen toimintamalliin?
- **Millä edellytyksillä** HB-toimintamalli on Suomessa toteutettavissa ja otettavissa käyttöön osana sote-valinnanvapauslainsäädäntöä?

Roolit ja palvelukulttuuri muutoksessa

- Kun siirrytään viranomaisohjautuvasta toiminnasta asiakasohjautuvaan toimintaan muuttuu
 - asiakkaan rooli ...toimijaksi ?
 - työntekijän rooli ja työote ...valmentajaksi ?
 - palvelujärjestelmän toimintalogiikka ja –kulttuuri ... tarjontalähtöisyydestä kysyntälähtöisyyteen ?

HB-toimintamalleja kehitetään kuudella pilottialueella kolmen vuoden ajan asiakastyössä ja palvelujärjestelmän kehittämisessä

Käytännön asiakastyössä HB-malli on kohderyhmän asiakkaiden valittavissa kevään 2017 kuluessa

- ensimmäiset pilotit aloittamassa helmikuulla
- ja osassa asiakas on voinut valita HB-mallin vakiintuneesti jo joissakin palvelu-kokonaisuuksissa

Asiakaskohderyhmiä

Lapsiperheen
aikuiset, joilla
palvelujen ja
tuen tarvetta

Muut aikuiset
sote- asiakkaat

Esim. jälkihuollon piirissä
olevat jo aikuistuneet
nuoret

Omaishoitoa ja
vammais-
palveluja
tarvitsevat

Asiakkaan erilaisten (ja eri lakien kautta mahdollistuvien) palvelujen tarve arvioidaan kokonaisvaltaisesti.

HB-toimintamallin valinneen asiakkaan budjetti määritetään yhdessä hänen ja hänen läheistensä kanssa tehdyn suunnitelman pohjalta.

Asiakas voi saada tarvittaessa tuekseen HB-avustajan.

Hankkeen rahoitus

- Hanke on saanut päärahoituksen Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman STM:n valtakunnallisesta hausta:
 - toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR) ja sen
 - erityistavoite 10.1 Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen.
- Omarahoituksesta vastaavat AMK:t, kaupungit ja kuntayhtymät sekä yritykset.
- Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 1 milj.euroa.
- Hankkeen kesto: 1.6.2017 – 31.5.2019.

Hanke verkostoituu erilaisten kumppaneiden kanssa

- Pilottialueilla kehitettävän toiminnan lisäksi järjestetään myös
 - valtakunnallisia ja alueellisia seminaareja ja työpajoja yhteiskehittämisen toimintaperiaatteella
 - kansainvälistä yhteistyötä HB-mallia käyttävien maiden kanssa
- Lisätään tietoisuutta henkilökohtaisesta budjetointimallista eri medioiden ja verkostojen kautta
 - 26.9.2016 HB-seminaarin tallenne löytyy nettisivuilta
 - 17.11.2016 ”Mittaripäivä” hyvinvointi ja toimintakyky-teemasta
 - Keväällä 2017 useita teemapäiviä palvelumalleista, asiakasprosesseista, kustannus-vaikuttavuudesta, sähköisistä asiointiyhteyksistä...

Lisätietoa

- www.metropolia.fi/avain-kansalaisuuteen (hankkeen omat nettisivut vielä työn alla –julkaistaan parin päivän sisällä)
- **Hankkeen projektipäällikkö** Sirkka Rousu, sirkka.rousu@metropolia.fi
- **Alueelliset projektikoordinaattorit:**
 - Metropolia: (Hämeenlinna, Tampere ja Vantaa): Sirkka Rousu
 - Saimaa AMK (Eksoten alue): Katja Kylliäinen, katja.kylliainen@saimia.fi
 - Diak
 - Porin seutu: Anu Arola, anu.arola@diak.fi
 - Kainuun soten alue: Elina Pekonen, elina.pekonen@diak.fi
- **Pilottien yhteyshenkilöt sekä muu hankehenkilöstö** julkaistaan **nettisivujen valmistuttua.**

HB-hankkeen eteneminen

- **26.9.2016** Mistä HB:ssä on kyse? -seminaari
- **17.11.2017** Mittari-seminaari: asiakkaan hyvinvointi, toimintakyky ja osallisuus
- **23.11.2017** Ohjausryhmä –laaja, asiantunteva
- **2.2.2017** Millainen käyttöliittymä (asiointiyhteys) asiakkaalla on omaan HB-asiakassuunnitelmaan ja budjettiin
 - miten hän pysyy ajantasalla omasta tilanteestaan? miten hän seuraa oman hyvinvointinsa muutosta?
- **9.2.2017** Miten sote:sta vastaava organisaatio voi seurata asiakkaan asiointia ja budjetin toteutumista?
 - HB-asiakkaalla oma palvelubudjetin kustannuspaikka?
 - Mistä ja miten tiedot sinne kertyy?
 - Asiakastietojärjestelmästä palvelupäätökset, maksusitoumukset, setelien käyttö, ehkäisevä toimeentulotuki, lastensuojelun taloudellinen tuki jne..?
 - PSOP:sta Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä ?
 - Lasku- ja kirjanpitojärjestelmästä?
 - Miten HB-mallin käyttötiedot ohjaavat palvelujärjestelmän kehittämistä?
- **13.2.2017** Palvelut ja asiakasporosessit eri piloteissa: Valinnanvapaus osallisuuden vahvistajana -seminaari
- **27.3.2017** Kustannukset ja kustannusvaikuttavuus-seminaari: alan kv.guru puhumassa!
- Pilottien toimintasuunnitelmat ja niiden kehittäminen meneillään
 - Yhteiskehittäminen työntekijöiden, asiakkaiden kanssa
 - Asiakkaan HB-palveluprosessi
 - Organisaation HB-työprosessi
 - Yhteistyö yritysten ja yhteisöjen kanssa
 - HB-avustaja: rekrykanavat, valmennus, ohjaus
 - Seurantatiedon tuottaminen
- Arviointisuunnitelma ja tutkimuslupa kaikilta piloteilta 31.3.2017 mennessä
 - Vaikutukset asiakkaille, työntekijöille, työlle ja palvelujärjestelmälle sekä kustannus-vaikuttavuus
 - Arvioinnin tiedonkeruu
- Nettisivut ! –viestintämateriaalit, viestintä-markkinointisuunnitelma, blogit ...yhteinen sähköinen työtila, sisäisen viestinnän kehittäminen

HB-hankkeen eteneminen

- Hallituksen lakiehdotuksen arviointi ja mahdollisen oman lakityöryhmän perustaminen (HB-mallin toimivuus ja lainsäädännölliset edellytykset)
- Ohjausryhmän 2.kokous 27.3.2017:
 - pilottien toimintasuunnitelmien esittely
 - ja lakikeskustelu
- HB-käytännön asiakastyössä – käynnistyminen
 - Asiakasinfot/tiedotteet
 - Henkilöstön koulutus (erilaiset tarpeet)
 - Järjestelmäratkaisut, palvelutarjottimet
 - Tiedonkeruu käynnistyy saman tien
- Ajankohtainen viestintä ja osallistuminen keskusteluun eri kanavilla
- Pilottien välisen yhteistyön edistäminen ja yhteydenpitokanavat (virtuaalinen kahvihuone?)
- KV.opintomatkan valmistelu
- Kehittämissyhteistyö muiden valtakunnallisten hankkeiden kanssa (sote-valinnavapaus, Sokra (osallisuus), Solmu (Kykyviisari ja muut)
- Pilottien kehittämisyhteistyö alueella toimivien hankkeiden ja kumppaneiden kanssa
- Julkaisu syksyn lopussa 2017: HB-hankkeen lähtötilanne eri piloteissa

Rahoittajat, osatoteuttajat, pilotit ja muut yhteistyökumppanit

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kainuun sote

Sulat ry